

нувања (критериуми) во обуката по историја.

Редовен член на Здружението може да биде секој наставник - професор по историја од основното средното и високото образование.

Освен редовни, Здружението има и асоцијативни членови-историчари, вработени во научни, културни и други установи.

Седиштето на Здружението е на Филозофски факултет во Скопје. Не-

гов претседател е професорката Елена Лакинска, вработена во гимназијата „Орце Николов“ во Скопје, а секретар е доц. д-р Виолета Ачкоска, наставник по методика на наставата по предметот историја на Институтот (катедрата) по Историја при Филозофскиот факултет во Скопје.

Оваа учебна година ќе започне да се реализира акционата програма по региони, со циклус од семинари и трибини за наставниците по историја.

Борче Илиевски, СЕМИНАР – „ПРЕДАВАЊЕ НА ИСТОРИЈАТА“ (Скопје 27-29 август 2001 година)

Во организација на австрискиот образовен координатор во Р Македонија и со соработка на Здружението на наставници по историја на Р Македонија се одржа методско-дидактички семинар на тема: „Предавање на историјата.“ На семинарот учествуваа триесетина наставници по историја од средните училишта во Републикава. Финансиската конструкција за семинарот ја обезбеди Култур Контакт од Австрија.

Семинарот својата работа ја започна на 27 август 2001 година, со поздравната реч на м-р Зигрид Штајнигер, австриски образовен координатор во Р Македонија. Семинарот го поздрави и проф. д-р Даринка Петреска, раководител на Институтот за историја при Филозофскиот факултет во Скопје, која накусо се осврна на работата на овој институт и неговиот придонес за развојот на македонската историографија и за улогата во обучувањето на наставниците по историја во Р Македонија.

Воведно предавање одржа м-р Даниела Грабе која го претстави проектот „Историјата и предавањето на

историјата во Југоисточна Европа. Создавање на дополнителни материјали“ што ќе можат да се употребуваат во наставата по историја. Во името на Здружението на наставници по историја семинарот го поздрави Елена Лакинска, претседателка на ова здружение, која говореше за неговата активност и за натамошните програмски задачи.

Основен акцент во предавањето на м-р Даниела Грабе беше ставен на современото предавање на историјата, преку нови пристапи и активности на часот.

Беше образложен т.н. историски *војречен ѓресек* (на пр., ропството од античкото до новото време) или т.н. *хоризонтален ѓресек* (на пр., селскиот наспроти градскиот живот во својата и во различни земји), како и индивидуалниот пристап кон историјата на учениците, во обработката на новите наставни теми.

На овие предавања беа истакнати повеќе принципи што се применуваат во наставата по историја во училиштата во Австрија. При изучување на содржините од предметот треба да се ин-

систира на личен приод на ученикот кон историјата, пред сè на односот кон самиот себе, на негово соживување со историјата и што најважното, историјата да се доживува, а не само да се изучува.

Особено беше интересен погледот на историјата *од долу* (т.е. начин на интерпретација на историјата од перспектива на обичниот човек).

Во овој контекст беше претставен проектот и книгата „Детството во мина-тото XIX и XX век.“ Историјата на детството како составен дел на социјалната историја може најдобро да се вклучи во наставата по историја. Во овој проект се дадени анализи за состојбата на децата во некои земји од Југоисточна Европа во дадениот период, како и влијанието на политичките и општествено-економските фактори врз животот на децата во овие земји.

Особен акцент во проектот е ставен врз политичката (зло)употреба и манипулација со децата, која на овие простори е прилично честа. Исто така, презентираниите изворни текстови мошне сликовито ни го претставија секојдневниот живот на децата.

М-р Грабе посвети особено внимание во прикажувањето на практичната настава во училиштата во Австрија. Таа се осврна на примерот на учење преку играта што ги поттикнува самоактивноста на ученикот во неговото независно (автономно) учење, работата во малите групи и интердисциплинарното учење.

На семинарот беше демонстрирана групен начин на работа при кој преку уметнички репродукции, слики, фотографии и посебно направени наставни карти беше претставена историјата на Австро-Унгарија и особено на Виена (преку илустрации, графики, слики и цртежи беше претставена архитектурата на Виена и нејзиното прерасну-

вање во модерна европска метропола) кон крајот на XIX и XX век.

Наставниците ѝ посветија внимание на разновидноста на методите во наставата по историја, особено на текстуалните извори што треба да бидат застапени на наставниот час. Беше истакнато дека обработката на текстот треба да се направи преку поставување на низа прашања, како што се: кој е авторот на текстот, поради што, на чие барање и со каква намера е составен, дали е напишан случајно или намерно, од кој вид е текстот (правен текст, пишување на историја, писмо, дневник, и др.), при што настанува активна обработка на текстот од страна на учениците, кои потоа можат да ја оценуваат неговата субјективност или објективност.

Во рамките на предавањата беа засегнати повеќе теми во кои активно се вклучија учесниците на семинарот. Се разбира, не беше изоставено и оценувањето на знењето на учениците и размената на искуства за сличностите и разликите во оваа област помеѓу македонскиот и австрискиот образовен систем. Беше потенцирано дека финалната оценка во австриските училишта зависи од повеќе фактори: активност на ученицит, односно нивната дискусија на часот, изработените реферати и плакати на одредени теми, тестови и кратки усни испрашувања.

Во текот на целиот семинар се правеше споредба помеѓу двата образовни система, при што можеше да се заклучи дека повеќето од презентираниите австриски искуства се применуваат во обработката на програмите по историја во нашите училишта. Од страна на наставниците беше истакнато дека сите полезни сознанија до кои се дојде на овој семинар, како и искуствата до кои се дошло во австрискиот об-

разовен систем во рамките на можностите ќе бидат применети во училиштата во Македонија. Особено полезен беше дополнителниот материјал претставен пред наставниците од средните училишта во Републикава што може да се употребува при обработката на наставните единици, при што се истакна дека во некои училишта тоа може да биде отежнато поради недоволниот број на наставни тахнички помагала (графоскопи, карти, слики и др.).

На последниот ден од семинарот беше извршена проценка на дотогашната работа и во кратки дискусии беа изнесени повеќе конкретни примери за подобрување на наставата по историја со користење на претставените искуства на семинарот. Учесниците искажаа

желба за изработка на заеднички проект со колегите од Австрија, за практично запознавање со начините за изведување на наставата по историја во австриските училишта и отвореност за посета од австриските колеги.

Работата на семинарот ја заклучи претседателката на Здружението на наставници по историја Елена Лакинска, која им се заблагодари на учесниците за нивните конструктивни дискусии, како и на гостите од Австрија, особено на м-р Даниела Грабе, која несебично ги претстави австриските искуства во предавањето на историјата и изрази надеж дека сето она што беше претставено на семинарот практично ќе се примени во нашата настава по историја.

Елена Лакинска – Дончо Лозановски, ТРЕТА НАЦИОНАЛНА
КОНФЕРЕНЦИЈА НА ЗДРУЖЕНИЕТО НА НАСТАВНИЦИТЕ
ПО ИСТОРИЈА ВО БУГАРИЈА НА ТЕМА „РАЗНОВИДНОСТА НА
ИЗВОРИТЕ И НА СРЕДСТВАТА ВО НАСТАВАТА ПО ИСТОРИЈА“

7-8 септември 2001 г. , Софија

По покана од Здружението на наставниците по историја од Република Бугарија, како гости на Третата национална конференција на Здружението на наставниците по историја во Бугарија присуствуваа четворица претставници од Здружението на наставниците по историја на Република Македонија: проф. д-р Даринка Петреска, проф. Елена Лакинска, проф. Нада Панајотова и проф. Дончо Лозановски. На отворањето на конференцијата со пригодни говори се обратија доц. д-р Румјана Кушева, претседателка на Здружението на наставниците по историја од Република Бугарија, доц. д-р Петар Делев, декан на Историскиот факултет од Софија и проф. д-р Дарина Пе-

треска од Здружението на наставниците по историја на Р Македонија.

Излагањата презентирани од методичари и практичари од образованието во работниот дел на конференцијата беа претежно на методско-дидактички теми.

Покрај тоа, на конференцијата имаше и неколку излагања од научни работници од Бугарија на теми поврзани со наставата по историја. Доц. д-р Петар Делев се осврна на интерпретацијата на изворите за стариот век во наставата по историја; проф. д-р Георги Марков, директор на Институтот по историја при БАН, зборуваше за изворите од дипломатската историја на Бугарија за време на двете светски војни; и проф. д-р Нина Дулгерова од Вар-